ଭାରତ ସଂଘ

ବନାମ

ରାମ କିଶନ

ମଇ 7, 1971

[ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତି ଏସ୍. ଏମ୍. ସିକ୍ରି, ଜି. କେ. ମିଟର୍, ସି. ଏ. ବୈଦ୍ୟଲିଙ୍ଗମ୍, ପି. ଗଗନ ମୋହନ ରେଡ୍ଡୀ ଏବଂ ଆଇ. ଡି. ଦୁଆ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିମାନେ]

ପଞ୍ଜାବ ପୋଲିସ ନିୟମ,ନିୟମ 16.38-- ଏକ ସ୍ଥାନରେ ଚଢ଼ାଉ କରିବା ସମୟରେ, ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀ ସାଧାରଣ ପୋଷାକରେ ରହି ଅପରାଧ କରିବା -- ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କୁ ସୂଚନା ଦେବାରେ ବିଫଳତା-- ବିଭାଗୀୟ ତଦନ୍ତ ଏବଂ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ବରଖାସ୍ତ କରିବାର ବୈଧତା ।

ଉତ୍ତରଦାତା, ଜଣେ ପୋଲିସ୍ କନଷ୍ଟେବଳ, ଏକ ସ୍ଥାନରେ ଚଢାଉ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଚଢ଼ାଉ ସମୟରେ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣଙ୍କୁ ଛୁରୀରେ ଆଘାତ କରିଥିଲେ । ସେ ତାଙ୍କ ୟୁନିଫର୍ମ ବିନା ଘଟଣା ସ୍ଥଳକୁ ଯାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଆଇ.ପି.ସି.ର ଧାରା 324 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ମାମଲା ରୁଜୁ କରାଯାଇଥିଲା ।ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ବିଭାଗୀୟ ତଦନ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମଧ୍ୟ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଚାକିରିରୁ ବରଖାସ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ, ପଞ୍ଜାବ ପୋଲିସ୍ ନିୟମର ନିୟମ 16.38 ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଳନ କରାଯାଇ ନାହିଁ ବୋଲି ସେ ବରଖାସ୍ତ ଆଦେଶକୁ ଆପତ୍ତି କରି ଏକ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରିଥିଲେ ।

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଅବେଦନର ଶୁଣାଣି କରି, ମକଦ୍ଦମାରେ ବିଚାରାଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ।

ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆବେଦନ କରି,

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହୋଇଛି ଯେ: ବାଦୀ ଜଣେ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ, ଯଦିଓ ସେ ସାଧାରଣ ପୋଷାକରେ ଥିଲେ ।ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଅଣାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସହ ତାଙ୍କର ସରକାରୀ ସମ୍ପର୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ଅପରାଧିକ ମାମଲା ଥିଲା ଏବଂ ବିଭାଗୀୟ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ଏହି ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକୁ କେବଳ ଅବହେଳା ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା, ନିୟମ 16.38 ର ପ୍ରଭାବରୁ ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରୟାସ ଥିଲା । ଏହି ନିୟମର ଉପ-ନିୟମ (1) ଅନୁଯାୟୀ ହୋଇଥିବା ଅପରାଧ ସମ୍ପର୍କରେ ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କୁ ତୁରନ୍ତ ସୂଚନା ଦିଆଯିବା ଉଚିତ ଥିଲା ।

ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କୁ ଏପରି କୌଣସି ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଥିବାର କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ, କିମ୍ବା ଏପରି କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ ଯେ ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ ଯେ ତଦନ୍ତ ସେହି ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯିବ ଯିଏ ଏହାକୁ ପରିଚାଳନା କରିଥିଲେ । ଯେହେତୁ ନିୟମର ଉପ-ନିୟମ (1) ର ଉଲଂଘନ ହୋଇଥିଲା, ବରଖାସ୍ତ ଆଦେଶ ବେଆଇନ ଥିଲା ।

ଦିଲ୍ଲୀ ପ୍ରଶାସନ ବନାମ ଚନନ୍ ଶାହା, [1969] 3 ଏସ୍. ସି. ଆର୍. 653 ମାମଲାକୁ ଅନୁସରଣ କରିଥିଲା ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର: ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 750/1966

ପଞ୍ଜାବ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ସର୍କିଟ୍ ବିଚାରପୀଠ, ଦିଲ୍ଲୀର ମାର୍ଚ୍ଚ 4,1964 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଅପିଲ C.R.S.A. 1962 ର ସଂଖ୍ୟା 256-D ରେ।

ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ ଜଗଦୀଶ ସ୍ୱରୂପ ଏବଂ ଆର. ଏନ. ସଚଥେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ।

ଏନ୍. ଡି. ବାଲି ଏବଂ ଡି. ଡି. ଶର୍ମା ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତି ସିକ୍ରିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା -- ଉତ୍ତରଦାତା, ହେଡ୍ କନଷ୍ଟେବଳ ରାମ କିଶାନ, (ଏଠାରେ ତାଙ୍କୁ ବାଦୀ ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି) ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ 3 ସେପ୍ଟେମ୍ବର, 1957 ରେ ପୋଲିସ ଅଧୀକ୍ଷକ (କେନ୍ଦ୍ରୀୟ) ଶ୍ରୀ ଡି. ସି. ଶର୍ମାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବହିଷ୍କାର ଆଦେଶକୁ ଆପତ୍ତି କରି ଏକ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରିଥିଲେ । ମୁଖ୍ୟ ଆପତ୍ତି ଦ୍ୱିମୁଖୀ ଥିଲା । ପ୍ରଥମେ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଶ୍ରୀ ଡି. ସି. ଶର୍ମା ଜଣେ ଜିଲ୍ଲା ଆରକ୍ଷୀ ଅଧୀକ୍ଷକ ନଥିଲେ, ତେଣୁ ବାଦୀଙ୍କୁ ବରଖାସ୍ତ କରିବାର ଅଧିକାର ନଥିଲା.... ଦ୍ୱିତୀୟରେ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ପଞ୍ଜାବ ପୋଲିସ ନିୟମର ନିୟମ 16.38 ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଳନ କରାଯାଇନଥିବାରୁ ବାଦୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ନିଆଯାଇଥିବା ବିଭାଗୀୟ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ବେଆଇନ ଥିଲା ।

22 ଜୁନ୍, 1957 ରେ କ 'ଣ ଘଟିଥିଲା ସେ ବିଷୟରେ ବାଦୀଙ୍କ ବୟାନ ଏହିପରି ଥିଲା । 1957 ମସିହା ଜୁନ୍ 22 ତାରିଖରେ ସେ ଅପରାଧ ରୋକିବା କାର୍ଯ୍ୟରେ ଥିଲେ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହ ସମୟରେ ତାଙ୍କୁ ସୂଚନା ମିଳିଥିଲା ଯେ ରାଉଜ୍ ଆଭେନ୍ୟୁର ଏକ ସାର୍ବଜନୀନ ସ୍ଥାନରେ କିଛି ଜୁଆଡ଼ି ଜୁଆ ଖେଳୁଛନ୍ତି । ଫଳସ୍ୱରୂପ ସେ ଏକ ଚଢାଉ ଦଳ ଗଠନ କରିଥିଲେ । ହରିଜନ ଜାତିର ଥିବା ଜୁଆଡ଼ିମାନେ, ପୋଲିସ ଦଳଠାରୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ଅଧିକ ଥିଲେ ଏବଂ ପୋଲିସ ଦଳର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଆହତ କରିଥିଲେ । ସେମାନେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ଭୟରେ, ସେମାନେ ନିଗମର ଜଣେ ହରିଜନ ସଭ୍ୟ ତଥା ସଂସଦର ଜଣେ ହରିଜନ ସଦସ୍ୟଙ୍କ ସହ ଯୋଗାଯୋଗ କରିଥିଲେ। ଯିଏ ବାଦୀଙ୍କୁ ସୂଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଘଟଣାସ୍ଥଳରୁ ପୋଲିସ୍ ଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚିବା ପୂର୍ବରୁ, ସେହି ସଦସ୍ୟମାନେ ପୋଲିସ୍ ଷ୍ଟେସନରେ ବାଦୀଙ୍କ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଟେଲିଫୋନ୍ କରିଥିଲେ ।

ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଦରିଆଗଞ୍ଜର ନିୟୋଜନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ନିକଟରେ ସାଇକେଲ ଚୋରି ଯାଞ୍ଚ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ନିୟୋଜିତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ରାଉଜ୍ ଆଭେନ୍ୟୁ, ହାର୍ଡିଂ ବ୍ରିଜରେ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇ ନଥିଲା । ଏହା ଅସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ରାଉସ୍ ଆଭେନ୍ୟୁରେ ଏକ ସାର୍ବଜନୀନ ସ୍ଥାନରେ ଜୁଆ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ସୂଚନା ବାଦୀ ପାଇଥିଲେ । ଏହାର ବିପରୀତରେ, ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ, ବାଦୀ ଅନ୍ୟ କନଷ୍ଟେବଳମାନଙ୍କ ସହ ମିଶି ମୋହନ ଲାଲ, ନଥୁ ପ୍ରଭୃତିଙ୍କୁ ଫସାଇବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ପଟେ ବାଦୀ ଓ ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟ ସହଯୋଗୀମାନେ, ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପଟେ ମୋହନ ଲାଲ ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଧସ୍ତାଧସ୍ତି ହୋଇଥିଲା ।

ଅଧସ୍ତନ ବିଚାରପତି ଏହି ମକଦ୍ଦମାକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ ।

ବାଦୀ ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପତିଙ୍କ ନିକଟରେ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ, ଯିଏ ଏହି ଆବେଦନକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ 3 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1957 ର ଆଦେଶରେ ତାଙ୍କୁ ଚାକିରିରୁ ବରଖାସ୍ତ କରିବା ବେଆଇନ ଏବଂ କ୍ଷମତା ବାହାରେ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରି ବାଦୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ବିଚାରାଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ସେ ବେତନ ଏବଂ ଭତ୍ତା ବାବଦରେ 1926/10/- ଟଙ୍କା ପାଇଁ ବିଚାରାଦେଶ ମଧ୍ୟ ପାରିତ କରିଥିଲେ ।

ସରକାର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଏହି ମାମଲା ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମହାଜନଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିଥିଲା, ଯିଏ ଅନୁଭବ କରିଥିଲେ ଯେ ପଞ୍ଜାବ ପୋଲିସ ନିୟମର, ନିୟମ 16.38 ର ଉଲଂଘନ ହୋଇଛି, କିନ୍ତୁ ଯେହେତୁ ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ପୋଲିସ ନିୟମ 16.38 ନିର୍ଦ୍ଦେଶମୂଳକ ଥିଲା ଏବଂ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ନଥିଲା, ସେ ଏହି ମାମଲାର ବିଚାର ପାଇଁ ଏକ ଦୁଇଜଣିଆ ଖଣ୍ଡପୀଠକୁ ପଠାଇଥିଲେ ।

ଖଣ୍ଡପୀଠ ପକ୍ଷରୁ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ମେହେର ସିଂହ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଇଥିଲେ ଯେ "*ବାବୁ ରାମ ଉପାଧ୍ୟାୟଙ୍କ*[1]) ମାମଲାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏହି ନିୟମକୁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ବୋଲି ଧରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯଦିଓ ଅନ୍ୟଥା, ନିୟମର ଭାଷା ଅନୁଯାୟୀ ମୁଁ ମତ ଦେଉଛି ଯେ ଏହା ଏକ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ପ୍ରକୃତିର ନିୟମ ଅଟେ । "ସେ ପୁନଶ୍ଚ ଅନୁଭବ କରିଛନ୍ତି କହିଛନ୍ତି, "ଏହି ମାମଲାରେ ଏହା ଏକ ସ୍ୱୀକୃତ ତଥ୍ୟ ଯେ ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ନିକଟକୁ କୌଣସି ସୂଚନା ପଠାଯାଇଥିବାର କୌଣସି ଉଲ୍ଲେଖ ନଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରଥମେ ଉପନିୟମ (1) ଏବଂ ପରେ ଉପନିୟମ

[1] ଏ.ଆଇ.ଆର. 1961 ଏସ.ସି. 751

(2) ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେବାକୁ ତାଙ୍କ ପାଖରେ କୌଣସି ସୁଯୋଗ ନଥିଲା । "ସେ ପ୍ରଥମ ଅପିଲିୟ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସହ ଏକମତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ, ଅଭିଯୋଗ ପତ୍ରରେ ଥିବା ଅଭିଯୋଗଟି ଏକ ସୂଚନା ଥିଲା, ଯାହାକି ପ୍ରତିପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କର ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ଏକ ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିବା ଦର୍ଶାଉଥିଲା; କାରଣ ଏହି ଘଟଣାରେ କେବଳ ବାଟୋ ଆହତ ହୋଇନଥିଲେ, ବରଂ କିଛି ପଦାତିକ କନଷ୍ଟେବଳ ମଧ୍ୟ ଆହତ ହୋଇଥିଲେ ।

ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ନିୟମ 16.38 ର ପ୍ରଥମ ଭାଗ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ, କାରଣ ବାଦୀ ବିନା ପୋଷାକରେ ଘଟଣାସ୍ଥଳକୁ ଯାଇଥିଲେ; ଏବଂ ଜଣେ ପୋଲିସ୍ ଅଧିକାରୀ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସହ ନିଜର ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟ ସମୟରେ କୌଣସି ଅପରାଧ କରିଛନ୍ତି କି ନାହିଁ, ସେହି ପ୍ରଶ୍ନ କେବଳ ସେତିକିବେଳେ ଉଠିବ ଯଦି ସେ ପୋଲିସ ପୋଷାକରେ ଥିବା ସମୟରେ ସେହି ଅପରାଧ କରିଥାନ୍ତି । ଏହା ମଧ୍ୟ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଜଣେ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଅପରାଧ କରାଯାଇଥିବା କହିବା ପୂର୍ବରୁ ଏହା କଥିତ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ ନୁହେଁ ବରଂ ପ୍ରକୃତ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ବିବାଦଗୁଡ଼ିକରେ ଆମେ କୌଣସି ଦୃଢ଼ତା ଦେଖିପାରୁ ନାହୁଁ । ଏହି ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଛି ଯେ ବାଦୀ ଜଣେ ପୋଲିସ୍ ଅଧିକାରୀଙ୍କ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ଏବଂ ସେ ସାଧାରଣ ପୋଷାକରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହାର ଅର୍ଥ ନୁହେଁ ଯେ ସେ ଜଣେ ପୋଲିସ୍ ଅଧିକାରୀ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଚାହୁଁନଥିଲେ ।

ଆମ ମତରେ, ଏହି ମାମଲାରେ ନିୟମ 16.38 ର ଉପନିୟମ (1) ର ଉଲଂଘନ ହୋଇଥିଲା ।ଡି. ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. 2, ରଘୁ ନାଥ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଯେ 22 ଜୁନ୍ 1957 ରେ ହରିଜନମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଆଇ. ପି. ସି. ର ଧାରା 324 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ମାମଲା ରୁଜୁ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହାର ତଦନ୍ତ ଏ.ଆଇ.ସି. ହୋରୀ ଲାଲ୍ ଏବଂ ପରେ ଏସ.ଆଇ. ଦୌଲତ ରାମ କରିଥିଲେ । ରାମ କିଶନ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଅଭିଯୋଗ ଥିଲା ଯେ ସେମାନେ ଜଣେ ହରିଜନ ମହିଳା ଶ୍ରୀମତୀ ବାଟ୍ଟୋଙ୍କୁ ଛୁରୀରେ ଆଘାତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଡାକ୍ତରୀ ବିବରଣୀ ଦର୍ଶାଇଥିଲା ଯେ ଯଦିଓ ଆଘାତ ସାମାନ୍ୟ ଥିଲା, ଆଘାତଟି ଏକ ଧାରନଥିବା ଅସ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିଲା । ସେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କହିଛନ୍ତି ଯେ ବାଦୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ବିଭାଗୀୟ ତଦନ୍ତ ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ଏସ. ପି. ତାଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ବାଦୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ମିଳିଥିବା ଅଭିଯୋଗ ସମ୍ପର୍କରେ ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କୁ ତୁରନ୍ତ କୌଣସି ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଥିବା ନେଇ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ । ଏହାର କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ ଯେ ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ ଯେ, ଯେଉଁ ପୋଲିସ୍ ଅଧିକାରୀମାନେ ଏହି ତଦନ୍ତ କରିଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହିଁ ତଦନ୍ତ କରାଯିବ ।

ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଦ୍ୱାନ ଅଧିବକ୍ତା ପୁନଶ୍ଚ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲେ ଯେ ବିଭାଗୀୟ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ବାଦୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଥିବା ଅଭିଯୋଗଟି ଅବହେଳା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଥିଲା କିମ୍ବା ତାଙ୍କର ସରକାରୀ ଦାୟିତ୍ୱ ତୁଲାଇବା ସମୟରେ କୌଣସି ଅପରାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଅଭିଯୋଗ ନଥିଲା । ଅଭିଯୋଗକୁ ନିମ୍ନମତେ ପାଠ କରାଯାଏ:

"ଆପଣଙ୍କୁ 22-6-57ରେ ସକାଳ 8.30 ରେ ଫଏଜ୍ ବଜାର ପୋଲିସ ଷ୍ଟେସନ୍ ପକ୍ଷରୁ ଡି. ଡି. ସଂଖ୍ୟା 9 ଅନୁଯାୟୀ ସାଇକେଲ୍ ଚୋରଙ୍କୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ପଠାଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଆପଣ ନିଜ କର୍ତ୍ତବ୍ୟସ୍ଥଳ ଛାଡି ଏଫ.ସି. ଠାକୁର ଦୟାଲ, ସଂଖ୍ୟା 6105 ସହିତ ଅସଫ୍ ଅଲି ରୋଡ୍ ଯାଇଥିଲେ, ଯେଉଁଠାରୁ ଆପଣ ଏଫ.ସି. ଲେଖ ରାଜ୍ ସଂଖ୍ୟା 6512 ଏବଂ ଭଗତ ରାମ ସଂଖ୍ୟା 1952 ଙ୍କୁ ନେଇଥିଲେ ।

ଆପଣ ଉପରୋକ୍ତ ତିନିଜଣ ଏଫ୍. ସି. ଙ୍କ ସହିତ କିଛି 'ଜୁଆଡ଼ି' ଙ୍କୁ ଖୋଜିବା ପାଇଁ ରାଉସ୍ ଆଭେନ୍ୟୁ ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ହରିଜନ ବସ୍ତିକୁ ଯାଇଥିଲେ ।

ଆପଣ କିମ୍ବା ଆପଣଙ୍କର କୌଣସି ଏଫ୍. ସି. ପୋଲିସ୍ ପୋଷାକରେ ନଥିଲେ ।

ଆପଣ ନିଜର ପରିଚୟ ନଦେଇ ଜୁଆ ଖେଳୁଥିବାର ବାହାନାରେ, ଗଛ ତଳେ ଖଟ ଉପରେ ବସିଥିବା କିଛି ହରିଜନଙ୍କ ଉପରେ ଚଢ଼ଉ କରିଥିଲେ ।

ସେହି ବିବାଦ ଆପଣଙ୍କ ଦୁଇ ଏଫ୍. ସି. ଠାକୁର ଦୟାଲ ସଂଖ୍ୟା 6105 ଏବଂ ଭଗତ୍ ରାମ ସଂଖ୍ୟା 1952 ଏବଂ ହରିଜନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିଲା, ଯେଉଁଠାରେ ଏହି ଦୁଇ ଜଣ ଏଫ୍. ସି. ଏବଂ ମୋହନ ଲାଲଙ୍କ ମାଆ ଶ୍ରୀମତୀ ବାଟ୍ଟୋ ଆହତ ହୋଇଥିଲେ ।

ଆପଣଙ୍କ ଚଢ଼ଉ ସଙ୍କୋଚ ପ୍ରକୃତିର ଥିଲା କି ନାହିଁ ତାହା ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ ତଦନ୍ତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ କୌଣସି ସ୍ୱାଧୀନ ସାକ୍ଷୀ କିମ୍ବା ସୂଚନାଦାତା ଆପଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇନଥିଲେ ।

ତେଣୁ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ଘୋର ଅବହେଳା ପାଇଁ ଦାୟୀ କରୁଛି ।"

କିନ୍ତୁ ଅଭିଯୋଗର ସାରମର୍ମରେ ଥିବା ଅନ୍ତିମ ବାକ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ଘୋର ଅବହେଳା ଏବଂ ଅସଦାଚରଣ ଅଟେ ।

ଆମକୁ ଲାଗୁଛି ଯେ ପୋଲିସ୍ ନିୟମ 16.38 ର ଉପନିୟମ (1) ର ପ୍ରଭାବକୁ ଏଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ଏହା ଏକ ଛଳନାତ୍ମକ ପ୍ରୟାସ ଥିଲା । ଏହା ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ ଅପରାଧିକ ମାମଲା ଅଟେ ଏବଂ ଏହାକୁ କେବଳ ଘୋର ଅବହେଳା ବୋଲି କହିବା ଏକ ବାହାନା ମାତ୍ର ଅଟେ ।

ଦିଲ୍ଲୀ ପ୍ରଶାସନ ବନାମ ଚାନନ ଶାହ[1] ମାମଲାର ଅନୁସରଣରେ ଆମେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଇଛୁ ଯେ ଯେହେତୁ ଏହି ମାମଲାରେ ନିୟମ 16.38 ର ଉପନିୟମ (1) ର କୌଣସି ଅନୁପାଳନ ହୋଇନାହିଁ, ଏହି ବରଖାସ୍ତ ଆଦେଶ ବେଆଇନ ଅଟେ । ଫଳସ୍ୱରୂପ ଆବେଦନଟି ବିଫଳ ହୋଇଛି ଏବଂ ଏହାକୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଖାରଜ କରାଯାଇଛି ।

ଭି. ପି. ଏସ୍. ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:

ଶ୍ରୀ ଜଟାଧାରୀ ସେଠୀ

ଉପବିଭାଗ ଅଧିକାରୀ (ଅନୁବାଦ), ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।

([1]) [1969] 3 ଏସ.ସି.ଆର. 653